

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вносити: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденно ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з вивізкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з вивізкою
щотижня 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових пошльвів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II.
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в паса-
жі Гавсманна.

Руски ся звертає ся лише на
попередню засторогу.

Рекламація лише неопечатані
є вільні від пошти. — Оповіді
звичайні приймають ся по ц.
20 с. від стрічки, а в „Надіслан-
ним“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesеня по 30 сот. від стрічки

Висл. міністер др. Коритовский про зірване польско-руських переговорів.

(X) В справі зірвання польско-руських пе-
реговорів львівський дописець N. fr. Presse
розмовляв з висл. міністром д-ром Корит-
овским, і сей подав йому вельми основний
погляд, котрий тут задля великої ваги самої
справи наводимо.

„Яко щирый приятель Русинів, говорив
др. Коритовский, відомий Вам уже від чверть-
століття (а таким уважають мене личні мої
знакомі Русини), жалю вельми над поступо-
ванем руских послів в останніх днях і вва-
жаю се важкою політичною помилкою. Тепе-
рішній сойм, вибраний 1907, зібрав ся під
знаменем вибор. реформи. Многі оправдані*)
домагання руского народа визвали би перево-
роти, котрі зачіпають також політичні, суспіль-
ні і національні обставини, які в усіх держа-
вах, у всіх народів світа можуть бути пере-
ведені серед подібних відносин лише по дов-
гих, трудних і вельми завзятих боротьбах. З
починком теперішньої сесії здавало ся, що по-
ложене просяняє ся користним способом.

Предсідників польск. і руск. клубів засіли
до спільного стола і вперше радили основно
над поодинокими точками. Мимо вельми знач-

*) N. fr. Presse подала „viele von den
unberechtigten Aspirationen“. Однак ми заяв-
ляли пояснення у самого міністра, котрий за-
явив, що се похибка, викликана непорозумінням
телефонічним, а міністер говорив: „berech-
tigte“ — *Ред. Русл.*

них ріжниць виявлених з одного і другого бо-
ку, не виривано ані одної точки з цілости і
не роблено її предметом самостійної розправи
в тім згіднім переконанню, що вибор. реформа
може бути переведена тільки яко одноцілва
цілість. Здавало ся, що виборча реформа не
обмежить ся на ухваленне поодиноких пара-
графів, але стане вихідною точкою для націо-
нального мира в краю і послужить до вирі-
шення національних а може й суспільних і
політичних суперечностей.

„В сїм стані розправ згодили ся предсід-
ники клубів обох таборів на посередництво
намісника, котрий добре знав становище клю-
бових предсідників в дотепер переведених пе-
реговорах і до котрого оба табори відносились
з довірем, щоби завдяки его помочи і впли-
вови можна вирівнати так ріжнородні питання
національно-політичного значія і витворити
основи до наконечних компромісових перего-
ворів. З цілим пожертвованем підняв ся на-
місник повіреного ему послаництва.

„Переговори вели ся цілими днями і но-
чами, а на останку намісник руским послам
представникам подав до відома ухвали поль-
ських предсідників, що Поляки готові дати
Русинам 26.4% всіх соймових мандатів, дати
обезпеку їх, впровадити в міській курії народ-
ний катастер і утворити в соймі національну
руську курію з управненем до вибрання ру-
ських членів до соймових комісій і встановити
вирівнати руских представників до всіх кра-
вних інституцій. Сї уступки, на мій погляд,
є вельми далекосяглі. Признаю ся щиро, що я
не надіяв ся, щоби намісник міг руским по-
слам подати такий вислїд.

„Якже стоять тепер справи?“

„Русини мають в теперішнім соймі 3 ві-
ривльні голоси, 21 посольських мандатів сіль-
ських, а ані одного міського. На основі згада-
них предлог компромісових мали би на 200
послів, які мають складати новий сойм,
26.4%, отже разом 53 мандати (з того 3—4
віривльні, а 49—50 посольських). між тим кіль-
ка доси зовсім неперисгунних міських мандатів,
бо в міській курії мають доси ледво 4—5%
виборців. Міські мандати мають бути обезпе-
чені народним катастром, а сільські мандати
мають бути обезпечені на основі приготова-
них кравним віділом графічних статистич-
них даних.

„Якжеж має послїдувати ся обезпека?
Активного права виборчого не можна обме-
жувати законною дорогою. Обезпека націо-
нального мандату може послїдувати тільки
витворенем умовин, котрі дали би народній
меншости виборчого округа найдалше сяга-
ючу можливість, зібрати потрібне число голо-
сів на свого кандидата.

„Вже виборча ординація до держав-
ної ради предвидїла таку обезпеку, але
не перевела її докладно. Коли отже в остан-
ніх виборах до державної ради в двох слу-
чаях замість руских кандидатів вибрано поль-
ських, то стало ся се тільки тим способом, що
наслідком знятого розділу посеред руских
виборців (Українці, москвичі і рускі соціаль-
сти) значна частина виборців в тіснійшім го-
лосованю волїла голосувати на польського
кандидата, котрого спершу поставлено лише
для почислення голосів. Що до міських і сіль-
ських мандатів виявили польські сторонництва
найбільшу прихильність.

„Важне значїне мала би для Русинів та-
кож національна курія. Мимо того заявили
представники Русинів, що они кладуть вагу
тільки на установленне проценту і не хотять
брати дальшої участі в переговорах виборчої
комісії, поки она не подасть сего проценту.
Я намагав ся всіма силами на останнім за-
сїданю наклонити провідників українського
клубу, щоби не виходили з салї переговорів.
Але се було безуспішне, а сумні події остан-
нього засїданя загально відомі.

„Маю певні основи думати, що навіть
між самими рускими послами є такі, котрі
оцінюють ціле положенне спокійно і розважно
і булїб склонні прийняти подавані їм уступки.
Але є й такі, а тих мабуть більше, котрі ува-
жають національну боротьбу не середником,
але ціллю і мабуть боїть ся національного
мира.

„Посли сего напряду, оперті на таких са-
мих непримиримих живлах Народ. Комітету
і радикальну частину руского населеня, так
напярують на поважнійші живла, що сї не
можуть їм оперти ся, а навіть вплив віце-
маршалка Еп. Чеховича і Митрополита
гр. Шептицького є безуспішний. Як да-
леко на жаль сягає сей наїр, доказує най-
ліпше обставина, що провідники польських сто-
ронництв були би готові в звязї з вибор.
реформою рівночасно зробити далекосяглі
уступки в справі укр.-руського університету і
кількох нових руских шкіл середних, однак
Русини прямо відклонили сї предлоги і за-
явили, що сї справи думають виточити до-
перва по переведеню виборчої реформи, а та-
ке поступоване треба вважати із становища

Отець Петро.

Новела Казимира Тетмасера.

(Дальше).

Випивши каву, отець Петро запаливав
собі гарну пінкову люльку на довгим, вишне-
нім цибусі, з великим, дорогим бурштяном,
подаровану покійним колятором, паном мар-
шалком, і потягнувши кільканадцять разів,
схилив ся на плечі фотелю та починав дри-
мати. При тїм йому звичайно щось снило ся,
бо поворкував: го! го! і рушав вказуючим
пальцем правої руки, що робив завжди, коли
тільки оповїдав з цікавостію, або згадував
давні часи.

Алеж бо і мав він про що мрїти! Ди-
твїство справді „сільське, ангельське“ в Зала-
вах; служба під князем Константином, кілька
літ еміграції, довга вандрівка, вкінці кілька-
десять літ служби Богу, твердої і сповнюва-
ної по жовнірськи, без пільги, як на приказ...

Сей жвавий колись, уланський ротмістер
не став священником зі званя; він сам при-
знавав ся до того отверто. — Я — говорив
нераз — уродив ся, мій любий, на священни-
ка так, як моя дівка Вікта, що бере корець
бульби на плечі, на балетницю. Я був моло-
дий, пристойний, го! го! не бідний, а до того
живий, легкодушний, пустий, от звичайно
польський шляхтич і до того кавалерист. Але
пізнав я, мій любий, в чїм ми провинили.

Коли мені мій чура Собко, хлопець із
Залав, не допелерував шаблі, або не принїс
на час чобіт, я его зараз бух в пїсок! Мій
батько, мій дїд, мій праїдїд, всі Залавські за

такі самі і подібні річі своїх Собків били в
пїсок! Длятого мій хлопець утїк перед пер-
шою битвою, длятого в сорок шістьм році
мого стривчного брата Станїслава его власний
льокай стягнув з коня за ногу, а потім хлопці
так его посікли, що годї було его пізнати. Я
пїшов покутувати за себе і за інших Залав-
ських, пїшов, мій любий, служити там, перед
котрими я чув ся винуватим... А чи ти ду-
маєш, мій любий, що мені було легко поки-
нути все, цілий світ, котрий усміхав ся ме-
ні, вбрати рясу, іти на село, хрестити хлопскї
дїти і сповїдати щербатї баби? Нераз думав
я собі, що не витримаю, мій любий. Ще як
угорська війна вибухла, то я мало що не по-
вісив ряси на кілок і не пїшов за Карпати.
Однак сказав собі: „замельдував ся ти Богу
до служби, то служи!“ А служба Божя твер-
да і він не жартує. Коли добрий, то добрий,
але як розсердити ся, то всі в кут, навіть
архангел Михаїл, хоч то великий войовник і
чертові виправ шкіру, тільки боками побрен-
кує шаблею, а перед Господом Богом так ти-
хо несе єї у жмени, як би ступав по цісар-
ських комнатах. А шож казати про марного
чоловика, хоч би навіть канонїка. Го! го! Але
потім я вже за всі скарби світа був би не
скинув своєї ряси і не лишив своєї парохїї.
Чого я спершу, мій любий, привняв ся як по-
кути, як експїанца, щоби, я пан з панів і ка-
валерський офіцер, сходив межі простих хло-
пів, приносив їм у жертвї своє жите, свої дні
і ночи, у сїм я потім розлюбував ся... А піз-
нійше полюбив я і Божї річі і почав ті душі
робити Божими. І думав я собі знову: за
кожду клонїчку душу, приспособлену для

Бога, він, справедливий і милосерний судия,
вїдпустить Залавським хоч по одному роко-
ви покути в чистилищі. А потім для любови
Бога почав я і всю широкую людскість люби-
ти, і сю любов зацілювати у клонїцких ду-
шах... Тай скажи мені, чи може бути що гар-
нійшого на земля, як зискувати душі для Бо-
га, для своїх і для людскости? А ті клонїцкі
душі — они глинякові і камїністі, але є в
них і чорнозем, они не є злі, они добрі. Тіль-
ко она є дуже трудні і треба їх, мій любий,
дуже любити і богато їм прощати і обходити
ся з ними по людски. Колиб я був свого
Собка менше бив у пїсок, а більше до него
говорив, не був би він мені перед першою
баталїєю сказав: „А мені на дїтька того!“ —
не був би утїк туди, де перець росте. Тай
бачиш, мій любий, я можу сьміло сказати,
що до чого я замельдував ся, се я зробив; я
був добрим священником, добрим душпасти-
рем, се можу сьміло сказати. А чи мїг би
хто був пророкувати мені таке лїт тому так
ві шїдедесят, коли то я уїжджував сиву, ту-
рецьку кляч для панни Ядвиги Каренїцкої, а
потім її на тїй самій клячї викрав, Боже
прости, для мого приятеля, Гілярка Розчев-
ського — чи був би мені хто пророкував, що
мене у рясі покладуть у домовину, коли я
мав гадку іти на долину Йосафата в генераль-
ських відзнаках... Го! го! Чоловік стрїляє, а
Бог кулі носить... Го! го!... Нема там де пана
Дзенгелевського?

Без пана Дзенгелевського не мїг дїдусь
обійти ся і вару годив. А сей пан Дзенгелев-
ський, з зрібною, ходячковою, жмудскою чи ли-
товскою шляхти, привандрував ще з батьком,

покійним Каспром Дзенгелевським, гербу Озо-
рия, з Литви, і знайшов пристановище у кло-
ницькім дворі. Спершу помагав двірському пи-
сареві в рахунках, а що до чисел мав за
слабу голову, за те красно грав на флеті, то
посвятив ся штуці органїстів і умів добува-
ти з мішків таку сердечність, що підчас
служби Божї панні поковій панї маршалко-
вої, панні Христинї Колясїкевичівній, зробило
ся слабо, і вкінці она стала панею органї-
стовою, через що з міщанського стану підне-
сла ся до шляхтоської гідности.

Отець Петро провадив з паном Дзенге-
левським диспути о всім, почавши від вієса і
полїтики, а скїнчивши на астрономії і моти-
лиці. Дразнив его і нарушував его ходячку,
шляхотску гідність, перекручуючи ему Озо-
рию на цикорю, що найменше від тридцяти
літ повтаряло ся все з однаковим успіхом.

Пан Дзенгелевський носив у будний день
чорний гальштук на шиї, довгий табачковий
сурдут, цятковану камізелку і пасманісті
сподї, а на недїлю і свята, на іменини Па-
ни, і о канонїка гальштук з темного гранату,
новий табачковий сурдут, сїрачкову камізелку
і нові пасманісті сподї. Мав він ще шап-
ку з дашком, хустки до носа червонї з брон-
зовими колїсцятами, рогову табакерку, тро-
стину з посріблюваною галкою і мосяжну пе-
чатку з гербом.

Отець Петро любив его дуже.

(Дальше буде).

В. Адамский Дивани. — Портїєри. — Фїранки. — Стори. — Волпе femme. — Матерїї мебльовї.
Львів, Тотель Жоржа Цїни знижені

всіх переговорах рішучо невідповідним. В таких обставинах справедливо сказав предсідник поль. кола у своїй останній промові, що Русини допускають ся тяжкого гріха національного, не тільки супроти себе, але й супроти поляків, зриваючи переговори".

На запитанні дописця N. fr. Presse, як дальше уложать ся справи, відповів др. Коритовський:

"Хоч вважаю поступоване руских представників в найвишій степені несполітичним і жалю щиро над сим, то не задивляю ся чорно на будучину. Тепер треба подбати лише о бюджет. Щоби і в тім напрямі показати прихильність Русинам, обмежимо ся лише на бюджет. провізорию, котра дає поруку, що сойм забере ся ще сего року, а се дає спромому дальше вести переговори про виборчу реформу. До того часу кр. виділ виготовить вимагані графічні і статистичні викази, котрі послужать до уложеня числа предкладаних Русинам мандатів. По живвах зберемо ся знов тут в соймі і навяземо переговори, а не сумніваю ся, що вибор. реформа буде переведена і інші народні спори усунені, бо на мій погляд для обох в краю поселених народів нема досить великої жертви, котрої не принесено для безпеки тривкого спокою, конечно потрібного для дальшого культурного і господарского розвитку."

Просимо домагати ся "Руслана" по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привіднувати нам нових передлатників в кругах своїх знайомих.

Допись з Ярославщини.

(Як спитати ширше схизми в народі? Причинки до революцій ухваленя на зїзді деканів в Епископській палаті в січні сего року в Перемишлі. Уваги на часі).

На сегорічній зїзді деканів в Перемишлі, що відбував ся у Владичій палаті під провідом їх Ексцеленції Пресвященного Епископа Чеховича, раджево над способами здавленя схизми, яка застрашаючим способом ширить ся посідніми часами в нашій епархії і розбираю причини сеї рани на вашій ниві релігійній. Треба признати з радостю, що деканія з "твердої партії" заявили солідарно іменем підчиненого собі клира деканального і своїм преданістю і любовю своєму Архієреєви і своїм католицьким почуваням, але заравом, аби звалити почасти вину і закид проти себе, що бодай мовчки причиняють ся до ширеня православя у нас в народі, деякі з них вказували за о. пр. Дорожницьким, що причини сего боляка треба глядіти також і поміж деякими отцями Українцями. Не входить в се, оскільки в тім правді, бо можуть бути одиниці і поміж священством українським, що дали нагоду партійним ворогам і агітаторам вціпити в темний нарід Ідє православя, однак мимоволі насуваєсь тут питання, чому явраз православя, а не латинства приміром? і що за причина, що нарід явраз горнеєсь під крила православя, а не латинства як прим. в Холмщині, може би я на се дістав відповідь у отців "кацапів"? Кажуть отці москвофіли, що нарід на "Лемках" є свідомий і очитавий, що брошур в Америці в дуєї православним понавозили собі дуже много так, що трудно вже тепер їм то все забрати. І знов позволю собі поспитатись, а хтож винен, що они т а к і лиш брошури понавозили собі, що дашуть ненависто до всего, що католицьке, а яка ціль і тенденція, часописи "Лемко", на читанє котрої позволяють отці духовні "тверді"? Чиж може не треба тут вдаритись в груди самим собратам "кацапам" і признати, що таки їх вина в тім, що нарід заздалегідь не обучували добре і в школі і в церкві, яка є ріжниця межі схизмою а католицьком, що нарід як слід не остерегали перед того рода письмами і брошурами, що "tacet" бодай позволяли на висьміване Папи, наших Епископів і католицькому, та з святого місця на проповідях своїх не картали за читанє писем того рода. На мій погляд тут винні, маю на гадці Лемківщину і Сянїччину, лиш москвофільські священники, бо колиб нарід в давна був добре научений, яка єго віра, що то є унія, католицьком, що насьміватись з Папи і Епископів наших є гріхом, колиб були "послання пастирскі" о православі відчитували людам на проповідях і трудяїші місця добре

розяснювали, колиб не позволяли підбурювати нарід на "Українчиків" і Василян, колиб дійсно, як проктував оден з отців учасників зїзду, давали народови до рук "Місіонара" колиб казали шанувати память священномученика нашого св. Йосафата, объяснили з желанєм наших Епископів, єго жите, то ручу, певно ниві Сандовичі і їх поплечники і платні агітатори схизми не малиб податного ґрунту під свій диявольський посів. Тут ні причім також закид, що зле зробив С. Е. Епископ, що таких академиків, як Колдра et tutti quanti, не приняв на богослове, бо і якийже був би з того рода кандидата священник, коли з мети, що єго не приняли на теологію, ширить ненависть до всего, що католицьке, а пропагує схизму. Чиж тут не виявилось наглядно, що у такого чоловіка віра річ другорядна, коли ради хліба і мамони записуєсь на службу чортю.

Хочу вірити заявам отців "з твердої партії", що межі ними є і щирі католики і дай Боже, щоби всі були, але на жаль, facta loquuntur, таких небогато, а решта аж жаль і стид писати, католики для хліба, для посад добрих, для безпеки собі і "чадам" бити, "страха ради юдейска", але не католиками котріб по приміру святих священномучеників рішучо в разі потреби виступили в обороні віри католицької загроженої, ба навіть готові були жите віддати за ню, — а яка тут гарна і на часі нагода до сего.

На мою гадку можна би ще спитати православє в Галичині, зарадити ляху, але тут не вистануть самі заяви любови, взаємної солідарности, та преданности своєму Архієпископу і католицькій вірі, тут треба рішучих чинів і доказів того всего. А як?

Наперед най кожний священник "твердих москвофільських убіждєній" не тільки в загроженях, але у всіх своїх парохіях, через ряд неділь у великім пості приміром таки зарав в церкві на проповідях розяснить парохіянам добре, що то таке схизма, католицьком, унія, яка ріжниця межі "православієм" а католицьком, викаже наглядно, що схизма релігій фальшива, єретичка, що душу веде на вічну загубу, объяснить жите св. священномученика Йосафата, хто він був і як то він страдав за ту віру, котру наш нарід визнає. Дальше най кожний з них не стидяєсь заложити до себе товариство Апостольства Моли тви до Серця Ісуса Христа — майскі Богослуженя, впровадити часті суплікації, Служби Божі з виставленєм Найсвятїїших Тайн в монстранції, а не в пушці-дарохранильниці, вчати більше церковних пісень виданих оо. Василянцями: "Не бійте ся братя отці, се не буде латиньщєне, борони Боже, бо кожний мудрий чоловік в то вже нині не вірить, тим власне спитимо від латиньщєня нарід і від православя".

Розкїньте, отці собратя, між нарід брошуру о. Лежогубского: "Де знайти правду", "Місіонара" оо. Василян. Не позволяйте ганьбити своїх собратів Українців і Василян, виступайте в їх обороні, а окажете взаємну любов на ділі до них". По селях загроженях і зарижєних схизмою випадало би і то киче є урядити місїя з оо. Василянцями і о католицькі спеціяльно, але так, щоби в місїях і самі отці парохіи місцеві брали живу і чинну участь, через се окаже ся знова солідарність священнича, такі місїя на мій погляд повинні відбувати ся на рішуче припорученє Епископської консисторії, а не аж парохіи місцеві на се рішуть ся.

Дальше заборонити читаня і пропагованя, під загоровою відмови розгрішеня при сповіді писем, часописів в дуєї православним писаних, не принимати агітаторів у себе на обїдах і гнати геть зі села. Добре було би на місїях перевести з народом ісповіданє віри на голос, преданність Епископам своїм, Папі римському і вірі католицькій. Уживати на проповідях як найчастїїше слова "католицький", аби нарід з тим зжив ся і сходити ся з священниками-Українцями на всяких празньках і церковних обходах, ба і в домашних відвідинах, аби нарід видів ту любов і єдність священничу.

То би були лише в певній мірі зарадні середники, бо коли би хотів дальше йти, то треба би сягати і до бурс, пансионів, шкіл, товариств і т. д. Але коли би священники лаше се зробили і то під строґою і совісною контролею деканів і деканальних совітників ad hoc вибраних, то гадаю, тим зміли би зі себе провину і закид пасивних пропаґаторів схизми, та їх всякі заяви преданности тоді

доперва мали би якусь стійність. Инакше гідри не здавиш, лиха не побореш. Дай Боже, щоби тих кілька моїх скромних уваг найшло відгомін в серцях всіх, кому справа нашої віри католицької дорога.

o. II.

"Мешкаля народних учителів".

(Конець).

VIII.

В році 1909. дістав оден товариш посаду в Б., на котрій вже щось від 20 літ не було учителя. Утішив ся отже, що "буде мати мало робота" — яко в школі початковій.

Пришов отже до мене з другим товаришем і ми в трійку выбрались пішки оглядати єго "посаду". Приходимо до села, та йдемо дорогою, щоби здобати школу. Однак — ясь — не подібали! Вертаємо отже назад, бо вже перейшли ціле село — та "вгадуємо", котра би се могла бути школа?

Хати були рівнєнко побудовані по обох боках дороги, село досить гарне, а навіть опрятне, зробило на нас додатне вражєнє. Вгадуємо отже на кожду красу й більшу та опрятїїшу хату. "Може сеся, а може тотя"? Однак не знаємо.

Посередній села церква, а перед церквою величезний, рівнісний, квадратний майдан, що аж любо!

Перед майданом напроти церкви за дорогою стоїть якась немилосерно стара, обдерта буда. Вид сеї буди здивував нас, що в так опрятній і видко заможній селі могла така буда стояти перед самою церквою?...

— А може то се моя "школа"? — сказав жартом наш товариш.

— Агі-і на тебе! — відповів єму другий.

— Також, що за здогад? — відізвав ся і я.

І ми всі три зарєготали ся. Приходимо до сеї буди, та оглядаємо її.

Стара, старезна з заломаною на причілках стріхою, без комана, обдерта, не ліплена, не білена, з дірама до середини в стїнах, без підвалини з фронту, вікна при самісній землі, — замість шиб мають якісь "бетя", та подушки, або дощени в рамках. В одній рамці були замість шиб — жидівскі булки по 4 сотики.

На хаті "шильд" з написю: "Wiszink na wudyk i piwu" — Стїни поїдпирані ґруби ми сімома друкчями.

— Ага-а! — се коршма — сказав товариш.

Усі три ми аж відітхнули з утіхи, що се таки не "школу" а коршму навістила така немилосерна, страшна немезаїс!

— Ну йдім до вїтї, най він нам покаже школу. Чого дармо нам по селі лазити? Самі не здібаємо, — сказав я!

— Чекай, чекай — най ще хвилину погляну на сей антикварскій "оказ" старини! — промовив сьміючи ся товариш. Де небудь такого "оказу" не подібаш!

— Видко, що нарід тверезий і бойкотує коршму, коли так страшно пропала, та ледве клягає!

— Цікаво би знати, чи се українське, чи кацапське село?...

— Яке оно ні єсть собі, наколи в той спосіб бойкотує коршму, а що бойкотує, се певна, — бож видко се наглядно по заможности й опрятности хати, та по страшно занедбанім стані сеї коршми, — то все вже таки дуже добра ознака, що працю будеш мати легку і корисну в селі

— Завидую тобі, товаришу, сего села.

— А я знов не завидую, але ґратуюлюю — щось се село дістав, бо буде тобі тут добре! Се видко з гори!...

Товариш наш був на радощах і весело усьміхав ся, бо як єму так і нам обом село дуже сподобало ся, а оплаканий стан коршми побільшав єю радість.

Так балакаючи дійшли ми до вїтї, що жив на самому кінці села. Дороґою ми ще постановили не признавати ся, що ми учителя, але що ми "комісарі" прийшли оглянути школу, чи не можна ту надати учителя? — Як постановили, так й зробили!

Вїт, чоловік не конче привітний, дізнавшись, що ми "комісарі", прийняв нас дуже ввічливо, та з гори зазначив, що... "здасть

ся ту у нас професор не буде"! Одяк не сказав, чому, а повів нас оглядати школу.

Дороґою ми довідали ся від него, що село чисто... "русское", голосувало солідарно на Дудкевича, що єсть читальня "ім. Михаїла Качковскаго", що єсть "Русская Дружина" і було би їм дуже добре, коли не... "хрунь піп Вікраїнець", котрий в селі робить "кирїню", та вічно їх волочить по судах!

— А за щож він вас так "збиткує"? — спитав я.

— А Бог єго там знає — відповів по добрій хвилі мовчанки — вїт. Деє там якісь "хлопчиська" каже — вибили єму вікна, тай... (довша мовчанка), тай... деє там люди не хотїли єго пустити до церкви чогось!...

— А за щож — спитав я остро?

— За те, що він "Вікраїнець" — прошу пана комісаря — відповів покїрво наляканий вїт.

Ми всі три переглянулись тепер таємничо. Що з нас тепер кождий думав, сего ми вже не розбравли, але оповіданє вїтї сильно нас пригнобило.

Ми йшли дальше мовчки, а вїт завернув чогось до коршми; — ми остали на дворі. За хвилину вийшов вїт з коршми та запросив нас "до середини".

— Ми до коршми не йдемо, вїтє, ведїть нас до школи! — гримнув я нетерпєливо.

— Та се... "школа" — прошу пана комісаря, але громада віднаймила її жидови на коршму, щоби дурно не стояла, — відісвів покїрно вїт!

Ми остовпіли всі три! — Усього ми могли надїяти ся, лише не тої "школи" в Б!...

— Та ми вже ту "школу" оглядали, вїтє — не треба нам вже йти до середини! — відповів по довшій мовчанці "щасливий" товариш.

— Коли то се "школа", товаришу, то прийми тепер від нас вже "кондолєнцію" — промовив пригноблений другий товариш.

З тими словами опустили ми село Б., не заглядаючи вже навіть до середини, бо не було чого! Зверхній вигляд "школи" дав нам вже образ середини!

Шкода лише, що ми не мали з собою фотографичного апарату. Велика шкода!

Ось такі то наші деякі "школи", котрих нам так завидують усякі пани від зелених столів, за котрі ми учителя в IV. класі платїти платимо рік-річно по 200 К, бо панове інспектори податкові при вимірі особисто-доходоного податку дочисляють нам "jako dochód za pomieszkanie w "naturze" по 200 К! — Чи не глум се і не іронїя? — Подумайте, панове, самі і тоді осудїть.

А знайте також, панове й се, що ви урядуете в тепленьких огрітих канцелярїях, де теплота повинна бути — minimum +15° Реуміра, коли в наших "школах" ся теплота доходить ледве до +9° Цельзія! і ми в тих школах перестуджуємо ся і вічно хоруємо, а деякі наші "dochody" йдуть на лікарів!

Щасливий ще той учитель, котрий єсть близько міста і може або поїхати до лікаря, або за невелику квоту спровадити собі єго, але гірка година тому, котрий сидить від міста 3, 5, а навіть й 8 миль! — Такому нема що й мріти про лікаря, бо він мусять дбати тоді, коли захорувє, про... "чотири дошки!"

Народний учитель.

Політичний огляд.

Заграниця.

Нїмецїо-анґліїське зближенє? Нїмецка та анґліїська печать основно обговорює справу зближеня Нїмецїани до Анґлії. Нїмецка печать робить се з очевидною надїєю, що зближенє наступить і дасть Нїмецїї змогу економічної овледи Мезопотамії і набути від Португалії деяких африканських земель, що не коштувало би Нїмецїани в такім випадку ніяких трудів. Нїмецїя заплатила би за се ідеальною монетою: зближенєм. Все, що зменшує їх надїю, приносить їм діймаючий біль. Подразнив їх біль особливе анґліїський міністер маринарки п. Чурчіль бесїдоку, виглошеною в Глезгові, в якій сказав, що до удержаня і розвитку свого великодержавного значїня не потребує Нїмецїя великої воєнної флоти. "Б ова для них люксусом" — сказав Чурчіль. Сї слова означають, що Анґлія дасть

Німеччині, чого вона хоче, але домагаєся да- леко не ідеальної заплати від Німеччини — бо зменшена морського уоруження.

Німецька печать дїткнена в саму болючу точку не без гнїву в оден хор поставила пи- танє: „Якжеж удержати колонїї, приобіцяні нам Англією, без сильної фльоти?“

Півурядова „Kölnische Zeitung“ от так „успокоює“ затрївожену патриотичну німецьку печать: „Льорд Гельдане (який був гостем ні- мецького цїсаря в Берліні) мав в Берліні до- сить нагоди, щоби виробити собі гадку про настїрї в Німеччинї. Вправдї не мав урядової повноважности до переговорів, та все таки ціл- ком певно поробив замїчення, що змінять по- гляд англїйського правительства що до виска- зу Чурчіля.

Се значить иншими словами, що за та- ку ціну Німцї не куплять зближеня. Рівноча- сно субвенціонований Німеччиною льондонь- ский дневник „Daily Chronicle“ назвав бесїду Чурчіля неополїтичною і виголошеною не впо- ру. „Треба надїятись — пише сей дневник — що гадка Чурчіля не подїлає відомно на пе- реговори вельми чуткої натурї, започаткованї в часї побуту Гельдана, в Берліні.“

Иниї англїйські дневники, як „Daily News“ і „Daily Telegraph“ годять ся з тим, що Чур- чїль промовив не в пору, бо по привернено добрих відносин між Англією і Німеччиною і по усуненю недовїри витворить ся сама собою прихильна атмосфера до обмеженя уоружень.

Та чи Англія числит ся буде з тим, що може „витворитись“, чи з естующим стан- омом рїчий — побачимо по вислїдї перего- ворів.

Кругом китайської республїки. Бюро Райте- ра оголошує: „Едикт про введење республї- канської форми правлїня зазначає, що нарід приймає відїчалність за се, що жертви пе- ред сьвятинями предків і мавзолеями все бу- дуть приношенї. Цїсар зрїкає ся лише полі- тичної власти, а цїсарского титулу не зво- сить ся. Члени цїсарської родини Манджури, магометани і Тибетанцї будуть старати ся о усунєнє всіх расових рїжницї і пересудів. Осягненїї Юаншїкаєм компромїс повинен вдоволати всіх як чужоземцїв, так Китайцїв, а також всі стороництва.

Більшість республїканцїв згодїла ся на слїдуючі условїня: Цїсар задержує титул і дістане річну апанажу 4 мїліонів таелїв, що по переведеню реформи валюти буде рївнати ся 4 мїліонам долларїв. Палатний персонал по- лишає ся, але число евиухїв не буде допов- нюване. Пенсії будуть їй на дальше виплачу- ванї Манджурам, аж поки не найдуть ся се- редники до їх удержаня. Обезпечено релїгїй- ну свободу. Двір полишає ся тепер в „заборон- енім містї“, а півнїше буде резидувати в лі- тній палатї біля Цекїну.

Переговори що до позачки ведуть ся їй дальше.

„N. fr. Presse“ доносить в дипломатич- них кругів, що великодержави займуть їмо- вірно супроти китайської республїки виждаю- че становище, також признанє республїки ве- ликодержавами наступить доперва в півнїш- шім речнїцї.

Італїсно-турецка війна. Чим ближше до весни, тим горячкївішою стає ся діяльність італїйської воєної фльоти. В депешї з Мальти, висланої до „Zeit-y“ говорить ся, що часть фльоти вїхала вже на повне море, а решта кораблїв стоїть готова до вїзїду.

Турецкі дневники пишуть, що Пор- та подала до відома Італїйцїв, мешкаючих в Ту- реччинї, що розкаже замкнутї всі італїйські склепи і видасть инші розпорядки проти Італїйцїв в Туреччинї, коли італїйська фльота за- чне акцію на архїпелїгу або в Дарданелях.

Галицький сойм.

Нинїшне засїданє, що почало ся о год. 10 55, попередженє відчитанєм протестів ру- ских послїв проти веденя нарад на попереднім засїданю і заяви польских послїв на сї про- тести, відбувало ся в цілости при аккомпанї- яментї об струк ц и й ної му з и к и руских послїв. Не брали в нїї участї лише Ко- роль і Трач.

Та польска соймова більшість мимо му- зики радїла над бюджетовою про- вїзорїєю на 9 місяцїв 1912 року. Підчас дискусїї над бюджетовою провїзорїєю атаку- вав посол Ямпольский сьильно п. Стапінського

і кравє правительство за попиране консер- ватїстїв.

Після ухваленя бюджето- вої провїзорїї серед неколкоких кри- кїв руских послїв: „ганьба!“ забрав голос на- місник др. Божинський і відчитав цїсарский декрет про відроченє соймової сесїї.

На конєць перед трикратним окликом в честь Цїсаря відкривав господин Дудикевич протест іменем „цілого народа“ проти „про- звола“ господина маршалка, який не допу- став его до голосу перед порядком дневним.

Окликани Старуха: „проч з таким сойм- мом!“ і Миронюка-Заячука: „ї музика не по- могла, нема справедливостї!“ замкнено ви- нїшне засїданє пребурилої сесїї о год. 12 1/2 в полудне.

Просимо відновити передїлату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: *Стрімена Госп.*; римо кат.: Фавстина. — В пятницю: руско-кат.: Симеона і Аннї; римо-кат.: Юліяни пани. — В суботу: руско-кат.: Івдора преп.; римо-кат.: Алексїя.

— **Стан здоровя монарха.** З Відня доно- сять Цїсар тїшить ся як найліпшим здоро- влєм. Трудї з нагоди весїльних торжеств в минулім тижнї і численних принятї перейшли без відемного впливу на монарха. Цїсар має ся дуже добре і не чув умученя, мамо сего, що полагаєть звичайну свою програму працї.

— **Кругом виборчої реформи до сойму.** Укра- їнський соймовий клуб видав слїдуючу заяву („Дїло“ ч. 8023):

„1) Передовсім стверджує ся, що зїрване переговорів польско-руских наступило з виня польської сторони, котра безглядно відкинула перше і засадничє домаганє рускої сторони про усталенє руских мандатів соймових на 30 прц.;

„2) що польска сторона використала най- дальше ідучу уступливїсть рускої сторони, а зі свого боку навіть що до забезпечки мандатів соймових намагає ся відволїчи справу під позором збираня матерїялів статистичних, вїдумуючи тепер потребу розслїджувати системи виборчї, про які вже давно мала наго- ду перековати ся;

„3) що руский нарід в Галичинї на під- ставї тепер обовязуючого права виборчого, має спромогу вибрати собі понад 30 прц. послїв соймових, а вокликуєть польської сторо- ни на теперїшне число руских мандатів сойм- ових, спричиненє її злочинними практиками виборчїми, не може бути оправданю підста- вою до озваченя процентового відношеня ру- ских мандатів соймових;

„4) що руска сторона посунула ся до не- бувалих досї уступств на користь польської сторони в напрямї кравного статута, як також петрїфікації і плуральности виборчого права а польска сторона за те аподїктивно відки- нула всяку можливість підвищеня руских мандатів соймових понад 26 4 прц.;

„5) що ніяких нових переговорів поль- ско-руских в справї реформи виборчої до га- лицького сойму не навязано, та що польска сторона нарочно утруднює можливість навязаня нових переговорів на будучє, розширю- ючи фальшивї вісти про результат дотеперїш- ної акції угодової.“

Крім того вислав предїдник клубу др. К. Левинский подїбного роду заяву до „N. fr. Presse“.

— **Поворот з Парани.** Оноді повернув з бра- зилїйської Парани до Варшани гурток мазур- ских селян з лукомского повіта, які не най- шли в Паранї сиодїваного раю, протратили на дорогу гроші за продаву батьківщину і тепер підуть хиба в найми. Переселенцїм визначе- но в Паранї таку лиху землю, що на нїї здо- ровлє були би втратили і нічого не доробили ся. Тому за останки гроша вернули пересе- ленцї домів, винуженїлі фізично і матерія- льно і будуть тепер відстрашаючим примі- ром для инших селян, що думали вибрати ся до „бразилїйского раю“.

— **Русофїл помирїли ся.** На вчерашнім „со- бранїю“ львівського „Нар. Дома“ наступила згода обох русофїльских фракцій і тому збо- ри відбули ся до кінця, а до „савета“ вибра- но предстваників з таборїя Короля і Дудикє-

вича. „Предсїдателем“ вибрано знова о. Ко- жистецкого, до „савета“ Ямінського, Крижанов- ского, Івасєчка, Мипковського, Заяця, Павен- цкого, Пакижа і Джульївського, а заступника- ми: Гудза, Красицкого, Луцка і Левкого.

— **Жертви на „Дім Сирїт“ в Станїславові.** На книжку вкладкову „Власної Помочи“ в Станї- славові зволїли ласкаво зложити жертви отсі Добродїї (в коронах): Уряд парох. в Шешорях складку в церкві 8 50, кромї сего зложили: В. Казимирчук з Шешор 0 30, Он. Кашильчук з Шешор 0 60, складка в церкві в Прокураві 4 42, П. Чекурак 1, Ів. Бритовчак 1, П. Мак- сїмюк 0 40, М. Грекулук 0 10, всі з Проку- реви; о. Ів. Рогужинський з Шешор 3 68, о. крил. Вальницький 1, Т. Костик зі Станїславо- ва 1, о. Ів. Плавюк з Товмача замїсть сьвят. желань 2, др. Ю. Олесницький з Станїславова 6, о. архїд. Ів. Литвинович 4, о. А. Сїредкий зїбрану складку в часї коляди в Ляцкїм шля- хоцкїм 10, о. Іван і Ольга Псецкї в Корнева замїсть сьвят. і новор. желань 3, о. Ів. Сатур- ский з Сухостава 2, о. Ів. Луцкий з Вижицї 3, о. Зин. Кислевский з Станїславова за сї- чень 5; від удїлу дарованого о. Ів. Палагацким в Чорноківцях малих Тов а „Праця“ в Бучачи дивїденда 7; о. крил. Мандичевский з Надвїр- ної 50, о. Ал. Карпінский в Королївкї 3 і кличе о. В. Крайчика в Цеперовї і п. Ев. Сель- ского в Делятинї; о. декан Ів. Олесницький в Переволоки 5, о. П. Патрило з Тернополя 2 06 К, о. Мик. Андришїян з Озїрїя к. Бучача з коляди 10 К, о. Віктор Лозинський замїсть дарунку для свого сина Богдана 2, Родина покійної Софї Богачевскої з нагоди єї похо- рону 4, о. В. Добрянський з Чернелицї 5 і кличе о. Ал. Залудцкого в Бураківкї; о. Лев Фїцалович з Швейкова 5 10 с і кличе о. Евст. Редкевича з Гаїв к. Львова і о. Навроцкого з Голгоц; о. Евст. Сїлвїнський з Острої склад- ку від цїрарохїян 5 76, від себе 15 06, п. Бол. Літинський радник суду в Станїславові з на- годи коляди 5, п. Медїцка з Станїславова 5, др. Янович, лікар в Станїславові 20, п. Яхно- ва зі Станїславова 20, всі з нагоди відвїдин підписаного зі сьвяченою водою в день Йо- рданського сьвята; о. Гаєр. Ступняцкий з Оти- вїї 5, о. Мик. Луцкий з Черновель 2, о. Яків Сербїнський з Семаковец 3, о. Лев Левинский з Зеленої складку 21 08 К.

Зложено до 23. сїчня 1912 почавши від 1. сїчня 252 К 06 с — а в 1911 році 4.190 К 70 с; разом 4.442 К 76 с.]

Дякуючи з цілого серця всім П. Т. До- бродїям за ласкаву память і за надїсланї леп- ти в користь бїдних сирїток, прошу і дальше про них не забувати і других до того хрїсти- яньского діла загрївати і заохочувати. Поча- ток вже зроблений, тепер залежати буде даль- ше від нас, чи та гуманна інституція має якийсь час тільки жити, а потім упасти, чи має щораз більше розвивати ся, щоби в нїї могло знайти приют не п'ятнадцять сир- іт, але кілька десятків, а є їм не мало, майже що дня зголошують ся, а нема їм де примі- стити. Я сьильно вірю в те, що все нам поведе ся, тільки щоби ми всі відчули потребу і ціну такої інституції, щоби ми всі без рїжницї на- ших поглядів політичних зьяли ся спільно до працї около здвїгненя просторого „Дому сир- іт“ в Станїславові, а Бог нам певно благо- словити буде. — В Станїславові, дня 6. лютя 1912. о. *Гордїевский*, парох.

— **Лихий примір.** За приміром прихильників „червоного прапора“ йдуть в новїших часах хто? — ученики гімназїй. Давнїше, коли професор видавав ся ученикам за острим при- клїсїфікації, або коли взагалї не подобав ся їм... із зверхного вигляду, то его „випукали“, потім за те дістали від дирекції вагану, по- сидїли кілька годин в недїлю в „арештї“ і справа тим кінчила ся. Тепер настало инак- ше. Не подобав ся ученикам професор, то за- чинають страйкувати, оголошують се афіша- ми по містї (пр. в Коломиї) і розписують ся по часописях. Під нинїшню пору маємо три шкільні страйки. В Коломиї страйкує VII кл. польської гімназїї проти проф. Цїхоцкого, в Куросї VII кл. реальної школи, а в Вадов- цях застрайкувала також VII кл. гімназїї проти проф. Цежа за „ветактовне“ поведєнє з молодїжю. Виходить на те, що ученики ма- ли би рїшати, хто має їм учати і як має клї- сїфікувати. Сумні відносини.

— **Засуд за незаконне зїговище.** Елїшої зборів „новокурного Народнаво Савета“ з дня 8. грудня м. р. в „Нар. Дом“ у Львовї розві- грав ся дня 10. с. м. в III секції повітового суду у Львовї. Як звїсно, на тих зборах мно- го русофїлів не мало зєврїшеня і тому по-

лїция розвязала збори і муєла силою опоро- жнити сально. Перед судом станули яко обжа- лованї підписанї на запрошеню: др. Гриневец- кий, о. Мащак і др. Глушкевич, та судия Го- шовский, Марущак, Гагатко і Кенс, які ста- вили опір поліції. Др. Глушкевич заявив, що его підписано на запрошеню без его відома і тому судия его увільнив, а засудив Гово- ского і Мащака на кару по 10 днів арешту або по 100 К гривни, а инших з вївком Гри- невецкого, котрий не ставив ся на розправу, на 5 днів арешту з обміною по 25 К гривни.

— **Интересне відкрите.** Львондоньска „Pall Mall Gazette“ доносить про цікаві археоло- гічні відкрїти в Назаретї. Іменно найдемо там між иншим мозаїки, всілякі дороговїдності, предмети штуки, та тєсларский варстат, який мав належати до св. Йосифа.

— **Нема то як в Росїї!** Часописи доносять, що монах Гелїодор, б. ігумен монастиря в Цїрицинї, вдеградований тепер на звичай- ного монаха, вїзїджаючи з Цїрицина, забрав всі морастирські фонди. Оставші монахи пере- живають тепер в наслідок сего незвичайну нужду, бо не маючи з чого жити, муєть жєбрати. Для монастиря іменовано нового ігу- мена, а рївночасно монастир і церкву замкне- но для публїки. Гуртки прихильників Гелїодо- ра демонструють перед мурами монастиря і намагають вдерти ся до середини насильно, але уставлена сторожа поліції і козаків їм розгонить.

Оповідки

— **Позір на оповїстку „Народної Торговлї“** на 4 їй сторинї!

— **Репертуар руского театру у Львовї.** (Сала „Гвїзди“, ул. Францїшканьска 7. Початок о год. 7. вечером).

В четвер дня 15. с. м. „Нещасне коханнє“ образ народний зі сївами і танцями в 4 дїях К. Манька.

В пятницю дня 16. с. м. „Роксоляна“ опера в 3 дїях з прольогом Денїса Сїчинь- ского.

В суботу дня 17. с. м. „Коханнє і смерть“ драма з житя Жидїв в 4 дїях Я. Гордїва.

В недїлю 18. с. м. по полудни о год. 3 „Паливода“ фарса зі сївами і танцями в 4 дїях Карпенка Корого; вечером о год. 7 1/2 „Ревїзор з Петербурга“ комедия в 5 дїях Ма- коли Гогола.

— **3 залїзницї.** „Газета львів.“ з дня 15 с. м. оголошує прилюдну лїцїтацию на заладованє згл. на зладованє шутру в р. 1912 в окрузї ц. к. Дирекції зал. у Львовї. Дотичні оферти на приписаних формулярах треба поданати до дня 29. лютя с. р. год. 12. в полудне до ц. к. Дирекції залїзниць державних у Львовї. Ближші услївїя поданї в „Газетї львівській“ з дня 15. с. м. а інформацій удїляє також бю- ро III названої ц. к. Дирекції, третїй поверх, дверї ч. 305.

Телеграмп

з дня 14. лютя.

Вїдень. „N. Fr. Presse“ доносить, що ро- сийский амбасадор в Вїднї, Гїрє, вїде неба- вом до Петербурга. Подорож ся є в звязї з відносинами Австро-Угорщини і Росїї.

Вїдень. „N. Fr. Presse“ заперечує вістку, начеби австро-угорский амбасадор звернув ся до Туреччини з мировими предлогами.

Петербург (ТКБ). „Россія“, пишучи про вїзиту англ. льорда Гельдана в Берліні, за- значує, що нема таких великих протавностїй, котрих би не можна поагодити, если прави- тельства стремлять до мира.

Льондон (ТКБ). Король прийняв вчєра льорда Гельдана на послуханю. Гельдана та- кож перед вїздом до Берліна був у короля на послуханю.

Париж (ТКБ). Сенат радив вчєра над буд- жетом мїністерїї вїйни. Мїністер вїйни Мілле- ранд обговорював роздїл „воздухоплавство“ і заявив, що Франція вже нинї має 208 возду- шних лїтаків, а з кїнцем року буде їм мати 344. Будє оснований полк воздухоплавства. На цілї летнїцтва має видати ся в 1912 р. 22 мїл. франків, а в слїдуючих роках по 25 мїл. франків.

Берно Мор. „Lidove Noviny“ доносять, що краввий бюджет Морав має на с. р. 17 мїл. корон недобору.

Др. Володимир Теримович.

Нариси до землієписи угорської України.

(Дальше).

Часом лучить ся почути перекручене руске слово або руску назву річки чи печери на області часто словацькій. І се подекуди докази того, що ширшою колись давно була українська область. Бракує лиш доказів антропологічних, а сі вивели би на світло денне не одну цікаву річ, прояснили би не одню, чого не записано умисно чи мимоволі в історичних пам'ятниках.

Антропологічні досліди серед галицького населення як польського, так і українського, пішли вже дальше. Виказали они схожість між українським народом а населеннями околиць татарських гір тих населенців, у яких нині матерною новою є мова польська. Ся справа невзначайно цікава, тому варто би нею ближше зайняти ся. Зазначу, що в творах Тетмаєра „Na skalnym Podhalu“ стрінути можна много пісень винятих з уст народа польського, поселеного коло татарських гір, які носять на собі сліди української мови.

* * *

Про наші гори Карпати згадують уже старинні письменники, що діставали про них відомости від купців, які в ті сторони заходили в торгових сиравах. Піше про них знавний географ Птольомей, котрий рівнож старає ся розяснити повстане їх назви. Говорить він іменно, що коло тих гір мешкав народ, котрий звав ся Карпами. І від їх то імени по его думці пішла назва „Карпата“.

Новіші учені, яким вивід Птольомей не видавав ся доволі вірогідним, толкують назву Карпат зовсім інакше.

Після їх погляду мали би сю назву нашім горам надати Кельти, поселені в тих сторонах. Кельтійське походжене сеї назви опирають они на тім, що в їх словні найшли два слова, котрі получені з собою та дещо змінені, схожі із назвою Карпат.

В кельтійській бесіді іменно находить ся слово „Карб“, що означає скелю, та „ait“, що перетолковане на наш язик, значить високий. Після сего виходило би, немов то Карпати в мові кельтійській означають скельні гори. Сі оба слова разом взяті, переходили довгі часи з уст до уст, змінювали ся та з часом витворила ся назва нинішня Карпати. Інші знов учені кажуть, що одна гора в пасмі карпатськім звала ся „Карпатом“, а опісля перейшла ся назва на ціле пасмо.

Нам видають ся усі ті погляди занадто натягненими, щобі їм можна дати віру. Пригляньмо ся поглядом Птольомей Сей погляд, як уже зразу замітити можна, є зміслений.

Такими поглядами переповнені старинні географічні та історичні пам'ятники.

Старинному письменникови досить було почути назву якоїсь гори, ріки або моря, щобі з того висунути зараз імя народа, який побіч сеї гори, ріки чи моря був поселений. На сліпо творили теорії, а в тих давних часах ніхто не застановляв ся глибоше і не простувал похабок, отже такі погляди лишили ся до недавних часів. Назву гори переносено на нарід і противно. Чули приміром, що десь там далеко поселений нарід, о такій а такій назві, то уже почали пускати ся на ставлене фантастичних поглядів. Назву такого народу брали за точку виходу і надавали її горам, рікам та дечому іншому.

Виводити назву Карпат із слів кельтійської мови, се також трохи відважно, бо крім ріжних дрібних недомагань сеї теорії, здає ся она нам неможливою задля того, бо пасмо карпатське не має характеру скельних гір, а таке як раз є значіне злучення разом двох слів — Карб — айт.

Назва Карпат, як многих гір, рік та озер повстала більше природним способом. Після нашого погляду надали її тим горам Слов'ян, поселені в тих сторонах. Знаємо з буденного життя, що нарід надає якомусь предметови назву річи подібною до сего предмету. В сей спосіб утворив ся цілий ряд назв горбів, долин дебр і т. д. І тут в нашій слуцаю могло щось подібного лучити ся.

Виділи наші давні предки, що Карпати подобають на горби чи карби, та надали їм таку назву. З часом настала зміна в тім слові, нарід виговорював, як ему було найдодігідніше, та сотворив назву Карпат.

Коли кинемо оком на наші Карпати, то мимохіть прийде нам на думку, як саме виглядали они дуже давно. Цікавість зовсім оправдана так, як оправданими є запити знакомих осіб про їх батьків чи родину.

Питанє се для науки легке до розв'язаня. Поглубила она добре минувшину нашої землі, відкрила не одну, а тисячі тайн, які до недавна закриті були перед чоловіком. Тому завдяки їй можемо кинути оком на дії та картини в розвитку великого горба карпатських гір.

Перед давними часами, які треба числити не на тисячі а на мільони літ, було се місце, де нині находять ся Карпати, покриті водою. Було тут море, якого філі шуміли так, як шумить ліс, що нині розсів ся на раменах карпатського карбу. А що було тут море, на се маємо докази. Гляньмо на скелю, з якої складають ся Карпати. Побачимо, що се є пісковик, котрого вітчизною і родимим місцем море. А коли придивимо ся ближше сій скелі, сему пісковикови, то побачимо щось більше, що вже буде неперечним доказом, що він утворив ся на дні моря. Находять ся в нїм останки животинок, що живуть в морі. Сі останки до тепер збережені, се наче метракка минувшину скелі, котра вказує на вітчизну та далеку історичну минувшину тих скельних утворів.

З часом завдяки тому, що земля корчить ся, повстає на тім місці, де нині розложили ся Карпати, оден великий могутний горб; виглядав він однак зовсім інакше, як нинішні Карпати.

В хвилі, коли виринув він із глибини вод, мав він подобу великої фалди, або валу, який на оба боки опирав ся аж до краю моря, що тоді філювало по обох его боках. З часом покритв ся той горб ростинністю; тут покривала его трава, там знов ліс ріжного рода, а тут почало плисти зпід его серця скелі жерело, котре дало початок поточкові. Таких поточків повстало много, і їм саме маємо завдячити, що Карпати перестали бути одноцільним горбом, а набрали такого виду, очевидно протягом довшого часу, який мають нині.

Почали поточки і річки поглублювати свое дно і в сей спосіб повстали несчисленні дебри у горах. Вода потоків почала підмивати береги, ложисце почало розширювати ся, а протягом часу розширило ся до того степеня, що нині поміщує цілі десятки та сотки великих сіл нечислими загони урожайного поля.

Покраями на усі боки ті річки і потоки давний суцільний вал, та по доволітній праці дали нам его таким, яким він нині представляє ся нашим очам.

Так то усе на світі змінє ся, такі то шалені зміни мали місце на тім клаптику землі, де стоять наші Карпати, такі то дальше зміни утворили ся з давним фалдом гірським.

Там, де колись перед мільонами літ філювало море, там нині завдяки діяльності води розложила ся інші долини, а на них цвітучі села.

(Дальше буде).

З „Народної Торговлі“. Як що року так і тепер оголошуємо сим весняний транспорт вагонний вин, котрий прилагоджуємо на другу половину марца. Вина закуплені прямо від найзатнітійших продуцентів (природність вин ствердила також хемічна аналіза) будемо вже в другій половині сего місяця переливати з великих кув в менші бочки. Щобі означити, якої повности бочки треба приготувати до висилки, просимо сим всіх наших відбрателів, щобі найдальше до половини марца се є до першого нашого транспорту, зволили подати своє заповтребованє на рік 1912. і переслани нам своє замовленє. Вин наших хвалити не потребуємо, звані они є в цілм краю, а сотки привавань, які що року дістаємо, найлучше свідчать про їх доброту! Мимо того зріст замовлень не іде в парі з приростом нашої інтелігенції. Факт сей пояснюємо собі тим, що много, премногі закуповують собі вино у ріжних агентів. Вже то, що подорожуючий агент поносить кошти подорожи і бере значні дисти, вказує, що вина у агентів куповані мусять бути дорожші, а е-сли ціна їх зближена є до цін наших, то певно буде се вино гіршого сорта, з лихого недорідного року, котре дешево закупив торговець вин і через агентів розніхав его помежи добрі люди. Ему не іде о утриманє гостя, впрочім на захвалюване і гладку вимову знайде ся все багато людей взяти. Перед агентами уважаємо за свій обовязок остерегти спеціально в сім році, бо приходять тепер в продаж вина з лихих літ 1909. і 1910. Ми вин з сих років навіть не купували і їх продавати не будемо. Наші вина з попередних літ добрі, знамениті в смаку і аромі, мусимо, розуміє ся і дорожше платити, а мимо того ціни наші зовсім зближені до цін оферованих ріжними агентами. Коли звачить ся притім, що ми числимо вино лосо Львів, а агенти в місці мешканя торговця вин, виїде, що наші вина о много дешевші, як оферовані агентами. Додати ще належить, що продуценти самі агентів не висилають і не бавлять ся в малі бочкові продажі. Подаючи се поясненє, запрошуємо до замовлень. Цінв будемо родавати кожного тижня два рази в аносах, на котрі просимо звернути увагу. Яко спеціальність поручаємо вино самородне (спеціал), котре маючи куплене від кількох літ можемо віддати нашим відбрателям по цїні незвичайно на нинішні обставини низькій, бо по 1'60 с за літру. Замовленя до першого транспорту приймати будемо до половини марца с. р. Поручаючи ся прихильним зглядом остаємо з поважанєм. — Дирекція.

При закупні товарів просимо покликувати ся на наш дневник.

Ол. Галичанка.

Вражія з горогу.

Море. З одеських спогадів. Пароллавам з Одеси до Ялти. В Ялті та її околиці. З Києва. На Тарасовій могилі. З Кам'яця Подільського. Тивольські каскади. Перший вечір в Венеції. Сан-Ремо, Італійський карнавал. По Рівері. Вражія з Монака. Карнавал в Ніцці.

Дістати можна в друкарні Ів. Айхельбергера, Львів Ринок ч. 10.

З публичної ліцитації, походячі нові меблі продають ся по слїдуючих цінах: Сецесійний креденс К 45, отомана К 26, шафи К 30, спальня К 190, їдальня К 140, столи К 9, улаждение кавалерської кімнати К 120, плюшеві сальони К 90, магонізовані сальони К 180. Крім сего чимало образів, крісел, столів, шаф, креденсів, канап, століків, занавіс і фіранок. — **„ДОРТЕУМ“ ул. Ліндога ч. 7** (бічна Коперника). По озуміне з провінцією листовне.

УВАГА! Наше підприємство купує і посередничить в продажі меблів з приватних домів, з конкурсних і спадкових мас — приймає усею обстанову до переходування. (12-3) Перша найбільша 25 покоїв багато заосмотрена

Першорядна **ПИСАНЯ** на **МАШИНІ**

ШКОЛА

Жорберт Ерліх Львів, площа Смольни 4.

Склад машин до писаня і американських улаждений бюрових. (50)

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Жигимонт Кейстувович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Прешбурский зїзд в справі спадщини по Габенбергах. (Правничок до історії великого австрійського безкоролівя). Львів 1903. 8° ст. 70. — Ціна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Історичні причинки. Розвідка, замітка і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1905 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки Др. Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичний розвій імени українсько-русного народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с.

І. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герои“ і їх кертична робота. (Дві видювиди квететникам Шевченка) Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Ціна 10 с.

Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909. мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Ц. К. НАДВОРНІ ДОСТАВЦІ

П. ЛЯДШТЕТТЕР і СИНІ

МОДНІ ТОВАРИ **ЛЬВІВ**
ул. Академічна ч. 10.

РЕВУН

сатира Осипа Маковєя з образками Струхманчука

коштує в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові (Ринок 10) 1 К (з почтовою пересилкою К 20 с.)

!!! Купуйте!!!

одобреній Радою шкільною кравцою і видавничим наглядом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник **Д-ра Богдана Барвіньского** п. з. „Оповіданя з рідної історії“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кредитовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего **2 К 20 с.**

Сей підручник є першим підручником рідної історії для руских середних шкіл і дає шкільній молодезі вперше повний образ нашої бувальщини. Писаний так, що надає ся не лише для учеників I. класи середних шкіл, але при достатці вишого підручника й для учеників вищих класів, для руских виділових шкіл, для семінарій і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і виділових учителів.

Надає ся він до науки в дїючих та хлопчачих бурсах і інститутах, а і за своєї приступности також для наших читалень, для селян і міщан. З хісною може повчити ся з него нашої історії й кождий освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обємистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

Подвійний хосен!

Хто набуває в „Торговельно-промисловім Союзі“ ул. св. Антонія ч. 1.

Вишивані сорочки від 12—20 К,
„краватки „ 2-50 К
„ручники „ 8— К

Переписні листки Манастирського дуже гарні по 10 с нині так само гудульські вироб. Килими по 16 К і метр. Машини до писаня „Адлер“ руска 600 К — руско польська 650 К і проче — той дає заробляти своему і сарцявляє більший процент на рідні школи. Замовленя л и ш письменно:

„Торговельно-промисловий Союз“ у Львові ул. св. Антонія ч. 1.
Гроші слати ул. Мохнацького ч. 12.